

حوزه حمل و نقل و ترافیک

ردیف	عنوان واژه	تعریف	منبع
۱	اتوبوس رو	سواره مجرایبی است که به عبور اتوبوسهای سیستم اتوبوسرانی اختصاص دارد.	
۲	آزادراه	راهی است که در تمام طول ترافیک دوطرف به طور فیزیکی از یکدیگر جداست و جریان ترافیک در آن بدون وقفه (آزاد) است یعنی وسایل نقلیه موتوری جز در تصادفات و راهبندانها ناچار به توقف نمی می شود	
۳	اساس	قسمتی از روسازی است که به منظور استحکام وزه کشی در زیر رویه گذاشته می شود.	
۴	ایستگاه بعداز تقاطع	ایستگاه اتوبوسی است که بلافاصله بعداز تقاطع قرار دارد.	
۵	ایستگاه بین تقاطعها	ایستگاه اتوبوسی است که بین دو تقاطع قرار دارد.	
۶	ایستگاه غیر همسطح	ایستگاه اتوبوسی است که سطح آن از سواره رو آزاد راه یا بزرگراه بالاتر یا پایین تر است.	
۷	ایستگاه قبل از تقاطع	ایستگاه اتوبوسی بلافاصله قبل از تقاطع قرار دارد.	
۸	ایستگاه همسطح	ایستگاه اتوبوسی است که با سواره رو آزادراه یا بزرگراه هم سطح است.	
۹	بالای شیروانی	محل تلاقی شیروانی خاکریزی و بستر راه است	
۱۰	بر زمین	عرض یا طول ساختمان در امتداد حد حریم راه است.	
۱۱	بر ساختمان	عرض یا طول ساختمان در امتداد موازی با حد حریم راه است.	
۱۲	بزرگراه	راهی است که ترافیک دو طرف آن به طور فیزیکی از یکدیگر جداست و در طولهای قابل ملاحظه ای از آن می توان جریان ترافیک را پیوسته فرض کرد. برای تامین چنین وضعیتی نحوه صحیح ورود و خروج وسایل نقلیه به آن کاملاً تنظیم و طراحی می شود و فاصله تقاطعهای همسطح داشته باشند به شرطی که فاصله تقاطعها از یکدیگر زیاد (بیش از حدود ۲.۵ کیلومتر) باشد.	
۱۳	بستر راه	زمینی است که جسم راه بر آن واقع است.	
۱۴	بستر روسازی	سطح نهایی زری سازی است که روسازی بر روی آن گذاشته می شود	
۱۵	پارکینگ	محل پارک کردن وسایل نقلیه است.	
۱۶	پارکینگ اختصاصی	پارکینگی است که استفاده از آن به مراجعان کارکنان یا ساکنان بنای معینی اختصاص دارد.	
۱۷	پارکینگ حاشیه ای	جاپارکهای واقع در کنار سواره رو خیابان و چسبیده به آن به نحوی که همه جاپارکها مستقیماً به سواره رو دسترسی دارند.	

حوزه حمل و نقل و ترافیک

۱۸	پارکینگ حاشیه ای غیر موازی	نوعی پارکینگ حاشیه ای است که در آن وسایل نقلیه با زاویه ای نسبت به امتداد سواره رو پارک می کنند.
۱۹	پارکینگ حاشیه ای موازی (خط پارکینگ)	نوعی پارکینگ حاشیه ای است که در آن وسایل نقلیه با زاویه ای نسبت به امتداد سواره رو پارک میکنند.
۲۰	پارکینگ عمومی	پارکینگی است که استفاده از آن به بنای معینی اختصاص نداشته و استفاده آن برای عموم آزاد است.
۲۱	پارکینگ مخصوص دوچرخه	محلی است که دوچرخه سواران می توانند دوچرخه های خود را برای توقفهای کوتاه مدت (کمتر از یک ساعت) و میان مدت (کمتر از یک شبانه روز) در آن محل بگذارند.
۲۲	پارکینگ مشاع	پارکینگی است که به طور مشاع مورد استفاده مراجعان بیش از یک واحد قرار می گیرد.
۲۳	پارکینگ مشترک	پارکینگی است که در آن جای پارک کردن هر استفاده کننده را مشخص نمی کنند و همه جای پارکها می تواند مورد استفاده هم قرار گیرد.
۲۴	پاشنه شیروانی	محل تلاقی امتداد شیب شیروانی خاکریزی با امتداد شانه خاکی با شانه است
۲۵	پخی	سطح گرد شده ای است که به منظور جلوگیری از فرسایش و افزایش ایمنی در محل برخورد شیروانی خاکبرداری و خط زمین ویا در محل پاشنه ایجاد میشود.
۲۶	پهلویی	جای ایستادن یک بارکش در امتداد سکوی بارگیری وبار اندازی است.
۲۷	پهلویی	جای ایستادن یک اتوبوس در ایستگاه است
۲۸	تنه شبکه	اصلی ترین مسیر در شبکه سیستم جابجایی است که سایر مسیرهای اصلی از آن منشعب می شوند.
۲۹	جاپارک	سطحی مستطیل شکل که وسیله نقلیه پارک شده در آن جای میگیرد.
۳۰	جاپارک عمود	جاپارکی است که طول آن بر امتداد راه ورود به جاپارک عمود است.
۳۱	جاپارک مایل	جاپارکی است که طول آن با امتداد راه ورود به جاپارک زاویه ای بزرگتر از صفر وکمتر از ۹۰ درجه می سازد.
۳۲	جاپارک موازی	جاپارکی است که طول آن به موازات امتداد راه ورود به جا پارک است.
۳۳	جاده	قسمتی از سطح راه است که به استفاده وسایل نقلیه موتوری اختصاص داده میشود .
۳۴	جاده کناری	جاده ای است که به منظور جمع آوری ترافیک اطراف راه وکاهش تعداد دسترسیها در کنار راههای شریانی وعموما به موازات آنها ساخته می شود.

حوزه حمل و نقل و ترافیک

۳۵	جادور فلکه ای	جادوری است دایره ای شکل
۳۶	جادور (دوربرگردان)	قسمتی از سواره رو است که به منظور فراهم ساختن امکان دورزدن وسایل نقلیه موتوری در نظر می گیرند.
۳۷	جویک	مسیر حرکت جریان آبهای جمع آوری شده از سطح راه است
۳۸	جویک	محل جریان آب بارش در پای جدول لبه جاده است
۳۹	حاشیه	قسمتی از کناره راه است که به منظور ایجاد فاصله بین جاده و پیاده رو یا دوچرخه رو گذاشته می شود از حاشیه برای تاسیسات شهری و باغچه و درختکاری نیز استفاده می شود.
۴۰	حدزمین	مرز بین قطعات مختلف زمین است
۴۱	حرکت کاروانی اتوبوس	حرکت اتوبوسها به صورت کاروان (قطار اتوبوس) است.
۴۲	حریم راه	حریم راه مختصر شده حریم تملک راه است و آن زمینی است که به منظور احداث راه و تجهیزات و تاسیسات مربوط به آن در تملک و اختیار صاحب راه قرار دارد همه اجزای راه در محدوده حریم تملک واقع اند. این محدوده را به طور عام راه می گویند.
۴۳	حصارکشی	محصور کردن راه است به منظور جلوگیری از برخورد افراد و سایر جانداران بزرگ با ترافیک موتوری حصارکشی ممکن است با احداث دیوار معمولی و یا کشیدن تور سیمی و مانند آن انجام شود.
۴۴	حق پارکینگ	مبلغی است که صاحبان بناهای تجاری بابت مشارکت در احداث پارکینگهای عمومی می پردازند.
۴۵	خط زمین	وضعیت موجود زمین قبل از احداث راه را نشان میدهد
۴۶	خط ویژه (خط ویژه اتوبوس)	خطی است که در ساعتهای معین و یا ردتمام اوقات شبانه روز به عبور اتوبوسهای سیستم اتوبوسرانی اختصاص دارد.
۴۷	خط ویژه اتوبوس کنار	خط ویژه اتوبوسی که کنارترین خط سواره رو است.
۴۸	خط ویژه اتوبوس وسط	خط ویژه اتوبوسی است که در محور راه واقع است.
۴۹	خط ویژه مخالف جریان	خط ویژه ای است که در آن اتوبوسها در خلاف جهت اصلی ترافیک حرکت می کنند.
۵۰	خط ویژه موافق جریان	خط ویژه ای است که در آن اتوبوسها در جهت جریان اصلی ترافیک حرکت می کنند.
۵۱	خطهای اصلی	آن دسته از خطهای عبوری را گویند که در طول نسبتا زیادی از راه ادامه دارند
۵۲	خطهای کمکی	خطهایی هستند که به طور موضعی به خطهای اصلی اضافه می شوند

حوزه حمل و نقل و ترافیک

	مانند خط گردش به چپ گردش به راست یا خطهای کاهش یا افزایش سرعت		
۵۳	خیابان محلی	خیابانی است که در طراحی و بهره برداری از آن نیازهای وسایل نقلیه موتوری دوچرخه سوار و پیاده با اهمیت یکسان رعایت می شود و برای رعایت حال پیاده و دوچرخه سرعت وسایل نقلیه موتوری در این خیابانها پایین نگه داشته می شود.	
۵۴	خیابان ویژه اتوبوس	خیابانی است که به منظور برتری دادن به حرکت اتوبوسها استفاده سایر وسایل نقلیه از آن را محدود میکند.	
۵۵	دالان (کریدور) ترافیکی	یک محدوده مطالعاتی نواری شکل است منظور از مشخص کردن دالان ترافیکی بررسی تعادل ترافیکی بین مجموعه راهها و حجم ترافیکی است که از داخل آن می گذرد.	
۵۶	دسترسی	در این بخش منظور از دسترسی نحوه ارتباط ترافیک موتوری با املاک مجاور است.	
۵۷	دهانه راه اتصالی	عرض راه اتصالی در محل اتصال به جاده اصلی	
۵۸	دیواره میانه	دیواره ای است که به منظور جلوگیری از برخورد وسایل نقلیه دوطرفه در داخل میانه گذاشته می شود و مقطع آن ایمنی شکل است	
۵۹	رابط ویژه اتوبوس	رابطی است که به عبور اتوبوسهای سیستم اتوبوسرانی اختصاص دارد.	
۶۰	راه اتصالی (ورودی)	راه ورود و خروج وسایل نقلیه موتوری به ساختمانها و اراضی واقع در کنارراه است.	
۶۱	راه شریانی	راهی است که در طراحی و بهره برداری از آن به نیازهای وسایل نقلیه موتوری برتری میدهند برای رعایت این برتری عبور پیاده ها از عرض راه کنترل و تنظیم میشود.	
۶۲	راه شریانی درجه ۱	راهی است که در طراحی و بهره برداری از آن به جابجایی وسایل نقلیه موتوری برتری داده می شود. برای رعایت این برتری دسترسی وسایل نقلیه موتوری و همچنین عبور پیاده ها از عرض راه تنظیم می شود. راههای شریانی درجه یک به آزادراه بزرگراه و راه عبوری دسته بندی می شوند.	
۶۳	راه شریانی درجه ۲	راهی است که در طراحی و بهره برداری از آن به جابجایی و دسترسی وسایل نقلیه موتوری برتری داده می شود. برای رعایت این برتری حرکت پیاده ها از عرض خیابان کنترل می شود. راههای شریانی درجه ۲ دارای عملکرد درون شهری هستند و شبکه اصلی راههای درون شهری را تشکیل می دهند.	
۶۴	راه عبوری	ادامه راههای برون شهری دوخطه دوطرفه در داخل شهرها (معمولا شهرهای کوچک و متوسط) یا روستاها است به شرط آنکه عملکرد	

حوزه حمل و نقل و ترافیک

	عبوری آنها در داخل شهر یا روستا نیز حفظ شود برای حفظ این عملکرد ورود و خروج وسایل نقلیه به آن کاملاً تنظیم و طراحی می شود و فاصله تقاطعهای همسطح آن از یکدیگر بیش از ۲.۵ کیلومتر است.		
۶۵	راهرو اصلی پارکینگ	به راه اصلی حرکت وسایل نقلیه در داخل پارکینگ گفته می شود.	
۶۶	روسازی	قسمتی از جسم راه است که به منظور فراهم ساختن سطحی هموار محکم بادوام و قابل عبور ساخته می شود. روسازی معمولاً سه قسمت رویه، اساس و زیراساس دارد.	
۶۷	روگذر	قسمتی از یک راه است که در محل تقاطع با راه دیگر از روی آن می گذرد.	
۶۸	رویه	قسمت اساسی روسازی است	
۶۹	زاویه راه اتصالی	زاویه واقع بین لبه جاده و محور اتصالی است.	
۷۰	زیراساس	قسمتی از روسازی است که به منظور تقویت روسازی و بهتر کردن زه کشی در زیر اساس گذاشته می شود.	
۷۱	زیرگذر	قسمتی از یک راه است که در محل تقاطع با راه دیگر از زیر آن می گذرد.	
۷۲	سرپناه	بنای نیمه بسته ای است که در ایستگاه ها می سازند تا مسافران را در برابر برف و باران و باد و تابش آفتاب محافظت کند.	
۷۳	سرعت گیر	مجموعه طراحی هایی است برای وادار کردن رانندگان وسایل نقلیه موتوری به کاهش سرعت به کار میگیرند.	
۷۴	سکوی بارگیری	سکوپی است که برای بارگیری و بار اندازی استفاده می شود.	
۷۵	سواره رو	بخشی از جاده است که منحصر به عبور وسایل نقلیه موتوری اختصاص دارد از یک یا چند خط به هم چسبیده تشکیل می شود که عبارتند از خطهای اصلی و خطهای کمکی	
۷۶	سواره رو مشترک	سواره رویی است که دوچرخه ها و وسایل نقلیه موتوری به طور مشترک از آن استفاده می کنند.	
۷۷	شانه	قسمتی از جاده است چسبیده به سواره رو که به منظور فراهم ساختن جا برای توقف اضطراری وسایل نقلیه در نظر گرفته می شود در سواره روهایی که ترافیک آنها یک طرفه است به نشانه واقع در سمت راست شانه راست و به شانه واقع در سمت چپ شانه چپ می گویند.	
۷۸	شانه خاکی	قسمتی از بدنه راه واقع در فاصله بین لبه خارجی شانه و پاشنه شیروانی است.	
۷۹	شبکه دوچرخه	مجموعه ای است از مسیرهای درجه ۱ درجه ۲ و درجه ۳ دوچرخه.	

حوزه حمل و نقل و ترافیک

		سواری	
	شبکه دوچرخه سواری پیوسته ای است که همه نقاط شهر را به هم ارتباط می دهد.	شبکه کامل دوچرخه سواری	۸۰
	عرض راهاتصال در محل اتصال به املاک مجاور است	عرض راه اتصالی	۸۱
	حداقل فاصله ای است که به موجب مقررات شهری بین برساختمان و حد حریم راه گذاشته می شود. نحوه استفاده از زمین واقع در این فاصله توسط مقررات شهری کنترل می شود.	عقب نشینی	۸۲
	فاصله واقع بین حد زمین و شروع دهانه راه اتصالی است	فاصله تا حد	۸۳
	فاصله بین گوشه زمین و شروع دهانه راه اتصالی است.	فاصله تا گوشه	۸۴
	استفاده طبقه بندی شده از زمین است.	کاربری	۸۵
	در ارتباط با حمل کالا کاربریهایی است که برای آنها آوردن و بردن کالا هر دو عمدتا با بارکش موتوری انجام میگیرد .	کاربریهای مخصوص	۸۶
	مبلغی است که بابت پارک کردن وسیله نقلیه در پارکینگ های حاشیه ای و یا خارج از راه می پردازند.	کرایه پارکینگ	۸۷
	قسمتی از راه است که بین جاده و حد حریم راه قرار دارد و مورد استفاده وسایل نقلیه موتوری نیست.	کناره راه	۸۸
	برجستگی استاندارد گرده ماهی شکلی است که به منظور وادار کردن رانندگان وسایل نقلیه موتوری به کاهش سرعت به کف راه می دهند.	گرده ماهی	۸۹
	در زمینهای دوبر محل تلاقی دوبر زمین است	گوشه زمین	۹۰
	وسيله ای است که به زمین محکم می شود و دوچرخه ها را به آن گیر داده و قفل می کنند.	گیره دوچرخه	۹۱
	محدوده ای است که از ورود پیاده ها به آن با حصارکشی جلوگیری می کنند.	مجموعه ممنوع آزاد راه	۹۲
	راه مجزایی است که به حرکت دوچرخه ها اختصاص دارد. مسیر درجه ۱ گاهی در امتداد سواره رو و گاهی در امتدادی مستقل قرار دارد.	مسیر درجه ۱ دوچرخه (دوچرخه رو، راه دوچرخه)	۹۳
	راهی است که به عنوان مسیر حرکت دوچرخه ها مشخص و علامتگذاری می شود.	مسیر دوچرخه	۹۴
	قسمتی از سواره رو است که با خط کشی مشخص می شود و به عبور دوچرخه ها اختصاص دارد	مسیر درجه ۲ دوچرخه (خط ویژه دوچرخه)	۹۵
	سواره رو مشترکی است که با تابلوهای مخصوص به عنوان مسیر دوچرخه مشخص می شود و در استفاده از آن وسایل نقلیه موتوری باید	مسیر درجه ۳ دوچرخه	۹۶

حوزه حمل و نقل و ترافیک

	اولویت را به دوچرخه بدهند.		
۹۷	موسسات	در ارتباط با حمل کالا کاربریهایی است که جایجایی کالا جزء عملکرد اصلی آنها نیست ولی به علت بزرگی مقیاس بارگیری و باراندازی در آنها اهمیت دارد .	
۹۸	میانه	در صورتی که راه بیش از یک سواره رو داشته باشد به فاصله بین سواره رو ها میانه می گویند.	
۹۹	میانه کار	میانه ای است که ترافیک دوطرف آن هم جهت اند.	
۱۰۰	میانه وسط	میانه قسمتی از جاده است که بین دو سواره رو مجزا از هم قرار دارد. میانه وسط میانه ای است که جهت های ترافیک دوطرف آن مخالف یکدیگرند با این تعریف شانه های چپ جزء میانه وسط محسوب می شوند.	
۱۰۱	نرده حافظ	نرده ای است که به منظور ایمنی در کنار جاده و یا در داخل میانه گذاشته می شود.	
۱۰۲	نیمرخ عرضی تیپ (تیپ هندسی)	نیمرخ عرضی ای است که مشخصات هندسی عرضی راه را در طول قسمتی که این مشخصات یکسان است نشان میدهد.	
۱۰۳	هسته شهری	قطعه ای از شهر است که هیچ شریانی از داخل آن نمیگذرد	
۱۰۴	واحد بزرگ	مانند واحد کوچک است جز آنکه برآورد تعداد متوسط روزانه وسایل نقلیه موتوری که داخل آن می شود بیش از ۵۰۰ است.	
۱۰۵	واحد کوچک	هر بنایی با کاربری مسکونی، تجاری اداری صنعتی تولیدی یا خدماتی به استثنای واحدهای شخصی و واحدهای مربوط به اتومبیل است. اگر تعداد متوسط روزانه وسایل نقلیه موتوری که داخل آن می شود ۱۰۰ یا کمتر برآورد شود.	
۱۰۶	واحد متوسط	مانند واحد کوچک است جز آنکه برآورد تعداد متوسط روزانه وسایل نقلیه موتوری که داخل آن می شود بین ۱۰۰ تا ۵۰۰ است.	
۱۰۷	واحدهای تجاری کوچک	در ارتباط با حمل کالا واحدهای تجاری خرده فروشی را گویند که به طور روزمره با بارکش موتوری برای آنها کالا می آورند.	
۱۰۸	واحدهای شخصی	واحدهای مسکونی ویلایی غیر قابل تفکیک به آپارتمان است.	
۱۰۹	واحدهای مربوط به اتومبیل	کاربریهایی در هر مقیاس است که عملکرد اصلی آنها خرید و فروش و خدمات اتومبیل یا خدماتی است که به سرنشینان لتومبیلها عرضه می شود.	